

ЦИВІЛЬНЕ ТА СІМЕЙНЕ ПРАВО. ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ТА КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА. ПИТАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСТВА

Борисов І.В.

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ І ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТУВАННЯ

УДК 346.6:346.543.1

В сучасних умовах формування інноваційної системи України – найважливіша потреба суспільства, яка включає розробку законодавчих і інших нормативно-правових актів в сфері інновацій¹, а також побудову економічних, правових і організаційних механізмів, що дозволить реалізувати інноваційні продукти, серед яких важливе місце посідає ефективна і доцільна інвестиційна підтримка реалізації інновацій.

Інновації вимагають сприятливого соціально-економічного середовища, яке припускає тривалі горизонти планування і високі темпи економічного зростання. Відсутність зазначених ознак інноваційного середовища здатна загальмувати будь-які навіть самі передові інноваційні рішення.

У процесі організації безпосереднього здійснення інноваційної діяльності та контролю за дотриманням її суб'єктами вимог чинного законодавства складається особливий різновид господарських відносин – інноваційні відносини, що, як правило, регулюються актами законодавства різної юридичної сили та договорами.

Учасниками інноваційних відносин є: 1) суб'єкти інноваційної діяльності - фізичні та/або юридичні особи – як резиденти, так і нерезиденти, об'єднання цих осіб, які провадять в Україні

1 Див.: [1; 2; 3; 4; 5].

інноваційну діяльність і (або) залучають майнові та інтелектуальні цінності, вкладають власні чи запозичені кошти в реалізацію в Україні інноваційних проєктів; 2) органи (організації), які наділені управлінсько-контрольними повноваженнями у сфері інноваційної діяльності і на яких покладається відповідальність за стан інноваційного розвитку України; 3) особи, що належать до інноваційної інфраструктури; 4) споживачі інноваційної продукції.

Серед суб'єктів інноваційної діяльності виділяють інноваційні структури, що створюються з метою інтенсифікація розроблення, виробництва та впровадження наукоємної конкурентоспроможної продукції із спрямуванням взаємоузгоджених дій наукових організацій, закладів освіти, промислових підприємств та інших суб'єктів на задоволення потреб внутрішнього ринку і нарощування експортного потенціалу країни.

Набуття статусу інноваційної структури відбувається з дотриманням встановленої процедури, першим етапом якої є розробка і затвердження уповноваженим на це органом (Комісією з організації діяльності технологічних парків та інноваційних структур інших типів (далі - Комісія) [6] проєкту діяльності інноваційної структури, який повинен містити: – визначення концепції та цілей функціонування інноваційної структури; – визначення основного інноваційного продукту (товару, виду послуг); – техніко-економічне обґрунтування; – інформацію про учасників інноваційної структури; – інформацію про її органи управління та положення про орган управління науково-технічною діяльністю інноваційної структури, погоджене з Державним агентством з питань науки, інновацій та інформації України (спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності) (далі – Держінформнауки України); – бізнес-план, який передбачає комплекс підготовчих робіт інноваційної структури (проведення необхідної інформаційно-рекламної роботи, залучення коштів заінтересованих українських та іноземних інвесторів, виділення відповідної земельної ділянки тощо), робоче освоєння території, будівництво і оснащення конкретних об'єктів, формування творчих колективів, опрацювання органі-

заційно-економічного механізму функціонування інноваційної структури, створення бізнес-центру, технологічних інкубаторів, інноваційних фондів, навчальних закладів, консалтингових і страхових фірм тощо, міжнародне співробітництво, виробничу та комерційну діяльність.

Проект діяльності інноваційної структури разом з її статутом або договором про спільну діяльність подаються до Комісії, яка протягом не більш як 90 днів з моменту подання зазначених документів організує проведення їх експертизи і визначає відповідність критеріям діяльності для набуття відповідного статусу (критерії визначаються Комісією, виходячи з вимог забезпечення світового рівня продукції/послуг, яку мають виробляти ці. Комісія готує експертний висновок та пропозиції щодо надання інноваційній структурі відповідного статусу, на підставі якого Держінформація України здійснює реєстрацію інноваційної структури та її основного інноваційного продукту шляхом включення її до Державного реєстру інноваційних структур [7] та видачі відповідного свідоцтва встановленого зразка.

Найбільш поширеним різновидом інноваційної структури організаційного типу є інноваційне підприємство (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг [1, ст. 1]. Отже інноваційне підприємство може функціонувати як: інноваційний центр, бізнес-інкубатор, технополіс, технопарк і т. ін.

Відповідно до Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» [8, с.1] технопарк – це юридична особа або група юридичних осіб, що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проектів технологічних парків з виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на

світовому ринку продукції. Технопарк створюється шляхом підписанням юридичними особами договору про спільну діяльність, який реєструється в Міністерстві освіти і науки України. Пріоритетні напрями діяльності для кожного з технологічних парків розробляються відповідно до Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» [5].

Перелік інноваційних підприємств не є виключним, тим не менш звертає на себе увагу той факт, що в економічній літературі перелік учасників інноваційної діяльності значно ширший. Так, до їх кола відносяться також так звані бізнес-янголі, менеджери, інжинірингові фірми, венчурні фірми тощо. Це пояснюється тим, що для економістів правовий статус осіб, організаційно-правова форма колективних утворень, які продукують створення та впровадження інновацій, не має визначального значення. Але подібний підхід можливо й виправданий з економічної точки зору, але для правового регулювання інноваційних процесів – не зовсім правильний, на що неодноразово зверталась увага у правовій літературі.

Мабуть тому у відповідності з Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів» [9] інноваційна структура – це юридична особа будь-якої організаційно-правової форми, що створена відповідно до законодавства (вид А), або група юридичних і фізичних осіб, яка діє на основі договору про спільну діяльність (вид Б), з визначеними галуззю діяльності та типом функціонування, орієнтованим на створення та впровадження наукоємної конкурентоспроможної продукції.

Таким чином, розрізняють інноваційні структури організаційного типу (вид А) та договірної типу (вид Б). Інноваційні структури організаційного типу (виду А) створюються в порядку, встановленому законодавством для відповідних організаційних форм суб'єктів підприємництва (підприємства, господарські товариства, виробничі кооперативи, господарські об'єднання, включаючи і об'єднання підприємств). Інноваційні структури до-

говірного типу (виду Б) створюються шляхом укладення учасниками інноваційної структури договору про спільну діяльність, в якому мають бути зазначені наступні відомості: склад учасників, напрями інноваційної діяльності, органи управління і порядок прийняття ними рішень, права та обов'язки учасників, порядок фінансування спільної діяльності та розподілу прибутку, прийняття нових учасників інноваційної структури, порядок ліквідації інноваційної структури (припинення дії договору) та розподілу майна між учасниками.

Учасниками інноваційної структури можуть бути будь-які підприємства, організації та установи незалежно від форм власності (з урахуванням обмежень, встановлених законодавчими актами), зокрема: – науково-дослідні та проектно-конструкторські організації, які працюють за профілем інноваційної структури; – навчальні заклади, які працюють за профілем інноваційної структури або спеціалізуються на підготовці та підвищенні кваліфікації фахівців з базових спеціальностей інноваційної структури; – виробничі підприємства, які впроваджують результати науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт та винаходів; – інноваційні фонди, комерційні банки, страхові фірми; – суб'єкти підприємницької діяльності, що надають юридичні послуги, послуги в галузі науково-технічної експертизи, менеджменту, маркетингу, транспорту, рекламної, видавничої та інформаційної діяльності.

Таким чином, інноваційна структура (підприємство, організація) – це підприємство, що здійснює інноваційну діяльність, розробляє, впроваджує і реалізує затребувану на ринку конкурентоспроможну продукцію (товари, роботи, послуги) і володіє наступним колом ознак інноваційності: наявність продажу інноваційної продукції; наявність витрат на інновації, в тому числі витрати на дослідження і розробки; використання об'єктів інтелектуальної власності для посилення конкурентних переваг продукції, що випускається.

Інноваційний продукт та інноваційна продукція виробляються в результаті реалізації інноваційного проекту, як комплексу до-

кументів, що визначає процедуру і набір усіх необхідних заходів (у тому числі інвестиційних) щодо створення і реалізації інноваційного продукту і (або) інноваційної продукції.

Не вдаючись до поглибленого аналізу правового механізму розробки і реалізації інноваційного проекту, зазначимо лише, що інноваційні рішення повинні мати конкретну форму, вимоги до якої повинні бути чітко визначені. Це в першу чергу відноситься до форми і змісту інноваційного проекту, який представляє собою обґрунтування економічної доцільності, обсягу, строків здійснення капітальних вкладень, у тому числі необхідної проектно-кошторисної документації, розробленої відповідно до чинного законодавства и затвердженими в установленому порядку стандартами (нормами і правилами), а також описом практичних дій по здійсненню інвестицій, тобто розробка інноваційного проекту вимагає техніко-економічного обґрунтування інвестицій в інноваційну діяльність (ТЕО). Звідси можна погодитись з тим, що інноваційна цінність – специфічна особливість інноваційних проектів, коли вони розглядаються в якості об'єктів фінансування [10, с. 137], оскільки передача технологій та інших результатів інтелектуальної діяльності – це особлива форма залучення прямих інвестицій.

Проте, трансформація інтелектуальної власності через інноваційний процес з метою досягнення результату інноваційної діяльності не може не враховувати складові інноваційного процесу, до яких належить не тільки етап інноваційного проектування, а й етап інвестиційної підтримки. В доктрині усталеним є думка, що зазначені етапи мають однакове спрямування як в цілому, так і окремо по кожній складовій. З цим слід погодитися, оскільки кінцева стадія інвестиційного проектування, на якій впроваджується інноваційний проект, мов би об'єднується з інвестиційною стадією, коли здійснюється пошук і використання фінансових ресурсів для інвестиційної діяльності.

Основними джерелами фінансування інноваційної структури в Україні являються: вклади учасників; бюджетне фінансування за умови виконання державного замовлення; кредити банків;

інвестиції, в тому числі іноземні; прибуток від підприємницької діяльності інноваційної структури; випуск в обіг цінних паперів.

Прийняття Закону України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)» N2299-III від 15.03.01. передбачало покращення інвестування в інноваційну сферу. На сьогодні цей Закон втратив чинність і діє Закон України «Про інститути спільного інвестування» від 05.07. 2012 р. [11].

Інститут спільного інвестування (ІСІ) – організація, що залучає кошти інвесторів з метою їхнього подальшого вкладення в цінні папери, корпоративні права, нерухомість та інші активи. До інститутів спільного інвестування відносяться корпоративний інвестиційний фонд та пайовий інвестиційний фонд, сутність роботи яких полягає в тому, що шляхом емісії та продажу цінних паперів фонд здійснює поєднання ресурсів безлічі дрібних інвесторів. Об'єднані ресурси інвестуються в цінні папери, об'єкти нерухомості, валюту та інші активи, що не суперечать вимогам законодавства.

Діяльність із спільного інвестування здійснюється після внесення ІСІ до реєстру ІСІ та отримання свідоцтва про його внесення до такого реєстру. Реєстрація інститутів суспільного інвестування та видача свідоцтва проводиться Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку (далі – ДКЦП).

Існує ряд вимог щодо складу та структури активів інститутів спільного інвестування, що пов'язано із забезпеченням їх ліквідності та надійності, а також максимального унеможливлення різного роду зловживань. Так, активи ІСІ не можуть включати: цінні папери, випущені компанією з управління активами, зберігачем, реєстратором та аудитором цього ІСІ та їх (його, її) пов'язаними особами; цінні папери іноземних держав та іноземних юридичних осіб, не допущені до торгів на одній з провідних іноземних бірж чи торговельно-інформаційних систем, перелік яких визначається ДКЦП та ФР¹; цінні папери інших ІСІ; векселі та ощадні (депозитні) сертифікати на суму більш як 10% вартості активів ІСІ, якщо інше не встановлено нормативно-правовими актами

1 Це правило не застосовуються до венчурних фондів.

ДКЦП та ФР¹; похідні (деривативи), товаророзпорядчі цінні папери, заставні, якщо інше не встановлено нормативно-правовими актами ДКЦП та ФР²; сертифікати фондів операцій з нерухомістю (сертифікати ФОН) приватизаційні цінні папери; договори про участь у фонді фінансування будівництва (ФФБ).

При інвестуванні через ІСІ можна вийти з одного проекту й увійти в інший без будь-яких податкових втрат, та заощаджувати за обігом 25%. Інвестування через ІСІ, дає можливість продавати одні акції і купувати інші від імені фонду, без податкових втрат, так як операції заміни в інвестиційному портфелі не обкладаються податком на прибуток.

Серед функцій, що повинні виконувати ІСІ в інноваційній сфері, можна, з огляду на досвід функціонування їх за кордоном, було б виділити посередницьку функцію, оскільки ІСІ поєднує інвесторів, які мають потребу у здійсненні капіталовкладень та господарюючих суб'єктів, які потребують залучення необхідних їм коштів; а також зниження рівня ризиків інвестиційної діяльності. Однак цього не відбулося, так як переважна більшість вітчизняних венчурних ІСІ виконує дві стратегічні функції: збереження активів та оптимізацію оподаткування. Тому слід погодитися з тими вченими, які пропонують створити якісно нову модель венчурного ІСІ, що дозволить Україні вирішити проблеми соціально-економічного розвитку, «підняти» вітчизняну науку, залучити інвестиції.

Разом із тим венчурні структури все ж не є тим універсальним механізмом, який забезпечує повне фінансування створення інноваційного продукту і в більшості своїй спрямовані не на кінцеву стадію – впровадження інноваційного продукту, а на стадію створення дослідного зразка продукції.

Пошук оптимального варіанту співвідношення державного управління і приватноправових механізмів регулювання фондового ринку (ринку цінних паперів) привів до виникнення додаткового регуляторного механізму – саморегулювання. Підставою послугував світовий досвід, який показав, що саморегулювання

1 Це правило не застосовуються до венчурних фондів.

2 Це правило не застосовуються до венчурних фондів.

на фондовому ринку може бути ефективним доповненням до державного регулювання¹ при умові, що загальні його цілі, як складової регуляторної системи фондового ринку, не будуть відрізнятися від мети державного регулювання.

На сьогодні регулювання фондового ринку в Україні здійснюється державою в особі Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР), інших державних органів у межах наданих їм повноважень, об'єднаннями професійних учасників фондового ринку (далі – ОПУ) як саморегульованими організаціями (далі – СРО). Як зазначається в літературі, і з цим слід погодитися, СРО – це визнані державою основні представники професійного співтовариства у світі цінних паперів, яким вона делегує частину своїх функцій з нагляду й регулювання ринку цінних паперів для того, щоб професійні оператори цього ринку самі встановлювали для себе правила гри та здійснювали контроль за їх виконанням, маючи на увазі, що цей контроль (за обсягом та якістю) значно результативніший за наглядову діяльність державного регулятора [13].

Зупинимось на деяких особливостях, що характерні для створення СРО як складової регуляторної системи фондового ринку України. Створенню СРО завжди передує етап створення об'єднання професійних учасників фондового ринку (далі – ОПУ). Тому цілком логічно, що Положення про об'єднання професійних учасників фондового ринку врегулювало порядок утворення і функціонування в першу чергу ОПУ фондового ринку, яке при певних умовах може набути статус СРО.

1 Запровадження цих структур пов'язують з прийняттям в США в 1934 р. Закону про фондові біржі, відповідно до якого функціонування саморегульованих організацій (self-regulatory organizations) повинно було зменшити централізацію державного управління на фондовому ринку. Національні фондові біржі, зареєстровані асоціації ринку цінних паперів, клірингові центри, Правління по регулюванню ринку муніципальних цінних паперів, які складають систему саморегульованих організацій, хоча і мають суттєві відмінності, зокрема членство у них може бути як добровільним, так і обов'язковим, і сьогодні ефективно працюють на фондовому ринку США. Об'єднує ці організації те, що до їх повноважень відноситься розробка правил діяльності на фондовому ринку, а також контроль за додержанням ними високих стандартів професійної діяльності, тощо. Див.: [12, с. 743-773].

ОПУ – неприбуткове об'єднання професійних учасників фондового ринку, яке може об'єднати тих із них, які здійснюють такі види діяльності як діяльність з торгівлі цінними паперами, депозитарної діяльності, управління активами інституційних інвесторів. Мета створення ОПУ – захист інтересів його членів.

ОПУ може подати документи для реєстрації як за одним, так і декількома видами професійної діяльності, що здійснюють його члени. Однак, приймаються до складу членів ОПУ тільки ті юридичні особи, які мають відповідну ліцензію на провадження професійної діяльності на ринку цінних паперів, відповідають вимогам правил ОПУ та засвідчили свою згоду виконувати правила ОПУ. Професійні учасники фондового ринку можуть бути членами одночасно декількох ОПУ.

Для створення і реєстрації ОПУ має відповідати певним вимогам: об'єднувати не менше 35 відсотків професійних учасників фондового ринку за кожним з видів професійної діяльності, які воно об'єднує; мати статус неприбуткової організації; мати затверджені та обов'язкові для виконання членами ОПУ правила і стандарти професійної діяльності на фондовому ринку (правила та/або зміни до них затверджуються загальними зборами учасників ОПУ і подаються на погодження до НКЦПФР); мати у власності для забезпечення статутної діяльності активів у розмірі не менше 600 тисяч гривень; керівник (керівники функціональних структурних підрозділів ОПУ у разі їх наявності) має мати: сертифікат на право здійснення професійної діяльності на фондовому ринку України; бездоганну ділову репутацію і не може перебувати у трудових відносинах із членами ОПУ та прямо або опосередковано бути пов'язаним відносинами контролю з членами ОПУ тощо.

Реєстрація ОПУ здійснюється за окремим рішенням НКЦПФР. З дати прийняття такого рішення ОПУ вважається зареєстрованим. Підтвердженням реєстрації є Свідоцтво про реєстрацію ОПУ.

Щодо СРО, то такий статус може отримати зареєстроване ОПУ шляхом звернення з таким проханням до НКЦПФР. Одне ОПУ може набути статус СРО за одним або за декількома видами

професійної діяльності. НКЦПФР приймає до розгляду документи на набуття статусу СРО за таким самим видом діяльності, за яким зареєстровано ОПУ. З кожного виду професійної діяльності НКЦПФР може зареєструвати лише одну СРО.

Однак набуття ОПУ статусу СРО за певним видом професійної діяльності можливо лише тоді, коли ОПУ буде об'єднувати більше 75 відсотків професійних учасників фондового ринку за одним з видів професійної діяльності. Таким чином, це зайвий раз підкреслює, що СРО виникає вже на етапі послідовного розвитку діяльності ОПУ, яке може приймати нових членів, як, до речі, і припиняти членство учасників.

Особливість надання ОПУ статусу СРО за певним видом професійної діяльності полягає в тому, що професійні учасники, які є членами інших ОПУ, що зареєстровані НКЦПФР за цим видом професійної діяльності, повинні у тримісячний строк стати членами такої СРО та бути її членами протягом всього строку наявності в неї статусу СРО. Вбачається, що в даному випадку спостерігається відхід від загального правила, що членство в СРО може бути добровільним.

Надання ОПУ статусу СРО засвідчується видачею Свідоцтва про реєстрацію об'єднання як саморегульвної організації професійних учасників фондового ринку строк дії якого становить 5 років. Діяльність ОПУ як СРО після закінчення строку дії зазначеного Свідоцтва не допускається.

СРО окрім тих повноважень, які мають ОПУ, а саме: впровадження норм професійної етики в практичній діяльності учасників об'єднання; розроблення і затвердження методичних рекомендацій щодо провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку; впровадження ефективних механізмів розв'язання спорів, пов'язаних з професійною діяльністю учасників об'єднання; моніторинг дотримання Статуту та внутрішніх документів об'єднання його учасниками, також розробляє і затверджує обов'язкові для виконання членами такої організації Правила (стандарти) провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку, за винятком

тих Правил (стандартів), які прямо встановлені законом; розробляє заходи, спрямовані на запобігання порушенням її членами норм законодавства та внутрішніх її документів, у тому числі при припиненні ними своєї професійної діяльності; застосовує заходи дисциплінарного впливу до своїх членів у разі виявлення порушень Статуту, внутрішніх документів СРО. Як вже зазначалося раніше, СРО може виконувати і інші повноваження, якими наділяє її додатково НКЦПФР.

Підсумовуючи вищенаведене, можна дійти наступних висновків: 1. Формування інноваційної системи України - найважливіша потреба суспільства. Найбільш поширеним різновидом інноваційної структури є інноваційне підприємство, яке може функціонувати як інноваційний центр, бізнес-інкубатор, технополіс, технопарк тощо. Далеко не всі інноваційні ідеї досягають завершення інвестиційним процесом, тому в практиці існує багато різних форм фінансування інноваційних проектів. До інститутів спільного інвестування в Україні відносяться корпоративний інвестиційний фонд та пайовий інвестиційний фонд, сутність роботи яких полягає в тому, що шляхом емісії та продажу цінних паперів фонд здійснює поєднання ресурсів безлічі дрібних інвесторів. Саморегулівні організації стали невід'ємною складовою регуляторної системи фондового ринку.

1. *Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV // Відомості Верховної Ради України, 2002, N 36, ст.266.*
2. *Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI // Відомості Верховної Ради України, 2012, N 19-20, ст.166*
3. *Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 23.03.2000 № 1602-III // Відомості Верховної Ради України, 2000, N 25, ст.195.*
4. *Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від від 13.12.1991 № 1977-XII // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 12, ст.165.*
5. *Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України від 11.07.2001 № 2623-III // Відомості Верховної Ради України, 2001, N 48, ст.25).*

6. *Положення про Комісію з організації діяльності технологічних парків та інноваційних структур інших типів: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2003 р. № 1219 // Офіційний вісник України 2003 р., № 32, ст. 1706 (діє із змінами).*
7. *Про затвердження Порядку державної реєстрації інноваційних проектів і ведення Державного реєстру: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.2003 № 1474 // Офіційний вісник України 2003 р., № 38, ст. 2031*
8. *Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16.07.1999 № 991-XIV // Відомості Верховної Ради України 1999 р., № 40, стаття 363 (діє із змінами).*
9. *Об утверждении Положения о порядке создания и функционирования технопарков и инновационных структур иных типов: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.05.1996 № 549 // Зібрання постанов Уряду України, 1996, N 12, ст. 340.*
10. *Фархутдинов И.З., Трапезников В.А. Инвестиционное право: учеб.-практ. пособие. М.: Волтерс Клувер, 2006, 432 с.*
11. *Про інститути спільного інвестування: Закон України від 05.07.2012 р. // Відомості Верховної Ради України, 2013, № 29, ст. 337.*
12. *Грачев Д.О. Саморегулируемые организации: в курсе российского частного права: Юридические лица в гражданском праве: Юридические лица в российском гражданском праве (коммерческие и некоммерческие организации) /отв. ред. В.И. Литовкин, О.В Гутников – М.: Институт законодательства и сравнительного правоведения при Президенте Правительства Российской Федерации, 2013. – 1024 с.*
13. *Пересада А.А., Шевченко О.Г. Портфельне інвестування. Навч. посібник — К.: КНЕУ, 2004.*

Борисов І.В. Інноваційна діяльність і проблеми інвестування

Стаття присвячена дослідженню проблем інвестування інноваційної діяльності. Автор доводить, що трансформація інтелектуальної власності через інноваційний процес з метою досягнення результату інноваційної діяльності не може не враховувати складові інноваційного процесу, до яких належить не тільки етап інноваційного проектування, а й етап інвестиційної підтримки.

Ключові слова: інноваційна система; інноваційні продукти; інвестиційна підтримка; інноваційні підприємства; інвестиційні фонди; саморегульовані організації.

Борисов И.В. Инновационная деятельность и проблемы инвестирования

Статья посвящена исследованию отдельных проблем инвестирования в сфере инновационной деятельности. Автор приходит к выводу, что формиро-

вание инновационной системы Украины - важнейшая потребность общества, которая включает разработку законодательных и других нормативно-правовых актов в сфере инноваций, а также построение экономических, правовых и организационных механизмов, которые позволят реализовать инновационные продукты. Среди указанных механизмов важное место занимает эффективная и целесообразная инвестиционная поддержка реализации инноваций.

Ключевые слова: инновационная система; инновационная продукция; инвестиционная поддержка; инновационные предприятия, инвестиционные фонды; саморегулируемые организации.

Borisov I.V. Innovation and investment issues

The article is devoted to individual problems of investing in innovation. The author concludes that the formation of the innovation system of Ukraine - the most important need of the society, which includes the development of legislative and other legal acts in the field of innovation, as well as the construction of economic, legal and institutional arrangements that will deliver innovative products. Among these mechanisms an effective and credible investment occupies an important place to support the implementation of innovation.

Keywords: innovation system; innovative products; investment support; innovative enterprises, investment funds; self-regulatory organizations.

Гришко У.П.

ОКРЕМІ ФОРМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПЕРЕВІЗНИКА ЯК СПОСОБИ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ

УДК 656.072(477): 347.763 (477)

Постановка проблеми. Юридична відповідальність виступає важливим елементом правового регулювання суспільних відносин. Її суть полягає у цілеспрямованому впливі на поведінку індивіда за допомогою юридичних заходів, а метою є охорона і захист суспільних відносин від будь-яких незаконних порушень за допомогою примусових заходів, що приводить до впорядкування суспільних відносин та надання їм системності і стабільності.

Порушення прав споживачів транспортних послуг має наслідком для перевізників настання юридичної відповідальності. Реалізація такої відповідальності здійснюється через визначені у законодавстві форми. Деякі з них (відшкодування збитків та інші